

ДЕРЖАВНІ СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Статтею 16 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» [1] передбачено, що держава гарантує забезпечення основних потреб громадян на рівні визначених законом державних соціальних стандартів і нормативів.

Державні соціальні стандарти можна визначити як законодавчо визначені нормативи мінімальних розмірів матеріальних та інших благ, що забезпечують кожній особі необхідний для неї достатній рівень життя [2]. Це визначення є дещо відмінним від того його варіанту, що міститься у Законі України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». Тут, зокрема, про державні соціальні стандарти йдеться як про визначену законами, іншими нормативно-правовими актами соціальну норму і норматив або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій (ст. 1).

Статтею 8 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» визначено, що державні соціальні нормативи у сфері надання соціальних послуг затверджують для визначення розмірів державних гарантій соціальної підтримки осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах. З цією метою визначають перелік, види та обсяги соціальних послуг, які надаються з державного та місцевого бюджетів і страхових фондів; норми та нормативи надання соціальних послуг особам, які перебувають у складних життєвих обставинах; показники якості соціальних послуг [1].

Державний стандарт соціальної послуги визначає вимоги щодо забезпечення необхідного рівня доступності та якості соціальних послуг у цілому, а також на кожному етапі їх надання; зміст та обсяг, норми і нормативи, умови і порядок надання соціальної послуги, показники її якості [3].

На законодавчому рівні закріплено різноманітні стандарти надання соціальних послуг представникам груп ризику [4; 5; 6; 7]. Ними передбачено види соціальних послуг, які повинні надаватися особам із зазначених груп ризику, зміст таких послуг, порядок та етапи їх надання, вимоги до суб'єктів, які зобов'язані такі послуги надавати. Наприклад, Державний стандарт догляду вдома [8] закріплює вимоги щодо термінів призначення соціальної послуги вдома особам, які звернулися для її отримання, порядку складання індивідуального плану надання соціальної послуги вдома, процедури оформлення відповідних відносин, місця та

періодичності надання соціальних послуг, вимоги до приміщення та обладнання, а також порядку визначення якості наданих соціальних послуг. Державний стандарт соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних громадян [9], Державний стандарт надання притулку бездомним особам [10] визначають підходи щодо організації та надання соціальної послуги, порядок визначення індивідуальних потреб особи, принципи надання соціальної послуги, вимоги до приміщення та обладнання, якості надання соціальних послуг. Закріплені і нормативи (норми) забезпечення неповнолітніх у центрах медико-соціальної реабілітації харчуванням, одягом, взуттям, предметами для навчання і дозвілля, комунально-побутовими послугами [11].

До певної міри соціальним стандартом соціальних послуг є також законодавче закріплення безоплатності соціальних послуг вичерпно визначеному переліку суб'єктів (див. ч. 5 ст. 7 Закону України «Про соціальні послуги») та в обсязі, визначеному державними стандартами соціальних послуг, щодо послуг, які надають державні та комунальні суб'єкти.

Державними соціальними стандартами також є показники якості соціальної послуги. Їх визначають з метою оцінення якості надання соціальної послуги. Основні показники забезпечення якості соціальної послуги: 1) адресність та індивідуальний підхід; 2) результативність; 3) своєчасність; 4) доступність і відкритість; 5) зручність; 6) повага гідності отримувача соціальної послуги; 7) професійність [3]. Оцінка якості соціальної послуги здійснюється шляхом проведення внутрішнього і зовнішнього аудиту, запровадження механізму громадського контролю за наданням соціальної послуги шляхом створення суб'єктом, що надає соціальну послугу, громадських, наглядових рад, проведення анкетування, опитування отримувачів соціальної послуги, їхніх законних представників, аналізу відгуків щодо організації та надання соціальної послуги.

У сучасних умовах щораз частіше соціальні послуги надають недержавні соціальні надавачі на платній основі. Наприклад, ті ж реабілітаційні послуги можуть надавати приватні реабілітаційні установи – юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність з надання соціальних послуг без мети отримання прибутку (п. 10 Порядку) [12]. Чинне законодавство затверджує порядок визначення та проведення оплати за надані соціальні послуги [13]. Державний стандарт соціальних послуг визначає рівні вимоги для державних і недержавних суб'єктів, що надають соціальні послуги (п. 1.5. Порядку) [3].

Література

1. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 5 жовтня 2000 року № 2017-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – Ст. 409.

2. Синчук С. М. Формування стандартів соціального забезпечення в Україні / С. М. Синчук // Актуальні питання юридичної науки 2010 р.: зб. наук. статей за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф., 26 листопада 2010 р. – К., 2011. – С. 143–147.

3. Порядок розроблення державного стандарту соціальної послуги: наказ Міністерства соціальної політики від 16 травня 2012 р. № 282 // Офіційний Вісник України. – 2012. – № 45. – Ст. 1784.

4. Стандарт надання соціальних послуг з догляду і підтримки для людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом: наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту; Міністерства праці та соціальної політики України; Міністерства охорони здоров'я України від 13 вересня 2010 р. № 3123/275/770 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 81. – Ст. 2861.

5. Стандарт надання соціальних послуг з профілактики ВІЛ-інфекції серед осіб з високим ризиком інфікування ВІЛ статевим шляхом: наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту; Міністерства праці та соціальної політики України; Міністерства охорони здоров'я України від 13 вересня 2010 р. № 3123/275/770 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 81. – Ст. 2861.

6. Стандарт надання соціальних послуг особам, які отримують замісну підтримувальну терапію агоністами опіоїдів: наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту; Міністерства праці та соціальної політики України; Міністерства охорони здоров'я України від 13 вересня 2010 р. № 3123/275/770 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 81. – Ст. 2861.

7. Стандарт надання соціальних послуг хворим з потрійним діагнозом (ВІЛ-інфекція, туберкульоз, залежність від наркотичних речовин): наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту; Міністерства праці та соціальної політики України; Міністерства охорони здоров'я України від 13 вересня 2010 р. № 3123/275/770 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 81. – Ст. 2861.

8. Про затвердження державного стандарту догляду вдома: наказ міністерства соціальної політики України від 13 листопада 2013 р. № 760 // Офіційний Вісник України. – 2013. – № 93. – Ст. 3470.

9. Державний стандарт соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб: наказ Міністерства соціальної політики України від 19 вересня 2013 р. № 596 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 78. – Ст. 2914.

10. Державний стандарт надання притулку бездомним особам: наказ Міністерства соціальної політики України від 13 серпня 2013 р. № 495 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 68. – Ст. 2500.

11. Тимчасові нормативи (норми) забезпечення неповнолітніх у центрах медико-соціальної реабілітації харчуванням, одягом, взуттям, предметами для навчання і дозвілля, комунально-побутовими послугами : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07 серпня 1997 р. № 250 // Офіційний вісник України. – 1997. – № 42. – Ст. 132.

12. Порядок надання інвалідам та дітям-інвалідам реабілітаційних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2013 р. № 921 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 100. – Ст. 3670.

13. Порядок регулювання тарифів на платні соціальні послуги: постанова Кабінету Міністрів України від 09 квітня 2005 р. № 268 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 15 – Ст. 759.

УДК 342.922(0.43)

Слободська І. А., аспірантка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Базові положення теорії права, які успадкувала українська юриспруденція, встановлюють, що юридичні особи можуть бути суб'єктами тільки цивільно-правової відповідальності. Протягом десятиліть існувала точка зору, за якою суб'єктами адміністративної відповідальності можуть бути лише фізичні особи. У Кодексі України про адміністративні правопорушення вживається термін «особа», але конкретизації щодо того, які саме особи (фізичні чи юридичні) є суб'єктами адміністративних проступків, КпАП не дає.

Зміна суспільно-політичної ситуації в Україні після набуття нею незалежності, розвиток підприємництва на основі різних форм власності, перехід до ринкової економіки та інші чинники спричинили прийняття Верховною Радою України, не чекаючи відповідного наукового обґрунтування, ряду законів, якими було фактично встановлено відповідальність юридичних осіб, яка за своєю природою не може вважатися не чим іншим, як адміністративною відповідальністю.

Потрібно зазначити, що законодавець, встановлюючи адміністративну відповідальність юридичних осіб, вживає терміни «штраф», «відповідальність у вигляді штрафу». Незважаючи на те, що стосовно юридичних осіб термін «адміністративна відповідальність» безпосередньо не вживається, є підстави стверджувати: у всіх подібних випадках йдеться саме про адміністративну відповідальність. Це твердження ґрунтується на положеннях теорії права про наявність таких основних, загальновизнаних видів юридичної відповідальності, як дисциплінарна, адміністративна, кримінальна та цивільно-правова [1, с. 8].

Адміністративній відповідальності як юридичних, так і фізичних осіб притаманні такі спільні ознаки, як публічний державно-обов'язковий характер, зосередження права накладення стягнень в уповноважених